

[Holstein.]

1932 nedsættes med gennemsnitlig 15 pCt. — det vilde i hvert Fald være Minimum af, hvad der vilde være rimeligt under de nuværende Forhold, og særlig i Betragtning af, at de større Landbrugsejendomme udgør et saa forholdsvis stort Antal af de samlede sønderjydske Landbrugsejendomme —, saa faar vi en samlet Ejendomsskyldværdi paa ca. 310 Mill. Kr. Hertil svarer en Pantegæld, som fra 250 Mill. Kr. ultimo December 1926 antages at være steget til ca. 300 Mill. Kr. ultimo December 1930. Denne Stigning er dog kun rent skønsmæssigt anslaaet af kompetente og med de paa-gældende Forhold kendte Autoriteter, og mangfoldige kyndige sønderjydske Landmænd vil mene, at den forøgede Pantegæld, naar alt tages med — Gæld til Laanekassen, Gæld til Vogelgesang-Institutionen, Gæld til Banker og Købmænd, til Mergelselskaber og Elektricitetsværker og saa fremdeles —, beløber sig til mange Millioner mere, eller, med andre Ord, at Sønderjyllands 14 360 Landbrugsejendomme i Øjeblikket, ikke blot rent økonomisk, men retligt gennemsnitlig er prioriteret højt op over Skorstenen. Heroverfor kan ikke anføres, at der i Sønderjylland ultimo December 1923 var 1 493 gældfri Landbrugsejendomme med en Ejendomsskyldværdi af 25 855 000 Kr. Vel var af samtlige daværende Landbrugsejendomme, nemlig den Gang ikke som nu 14 360, men 12 688, de 11 pCt. gældfri, og 16 pCt. havde kun en Gæld paa indtil 30 pCt. af den dagældende Ejendomsskyldværdi, men af de 1 493 gældfri Ejendomme havde 389 kun en Ejendomsskyldværdi paa imellem 8 000 og 15 000 Kr. og 544 eller 38 pCt. af de gældfri Ejendomme havde under 8 000 Kr.s Ejendomsskyldværdi eller tilsammen 6 461 000 Kr., medens 560 af disse gældfri Ejendomme havde en Ejendomsskyldværdi af 19 394 000 Kr. Det kan ikke undre, at mangfoldige af de mellemstore og større Ejendomsbesiddere, i Betragtning af Valuta- og Priskonjunkturer og Skatter i Aarene 1919—23, i Løbet af Aarene 1924 og 1925 har besluttet sig til driftsmæssige Udvidelser og Forbedringer, som krævede betydelige Pantelaan. Det viser sig, at jo større Gælden er, des større Andel udgør Besætning og Inventar af den samlede Ejendomsværdi. Gælden

er altsaa i stort Omfang stiftet for at forøge Besætning og Inventar. Det er navnlig de magre Midtegne, der er stærkt forgældede, og her spiller utvivlsomt netop Besætning og Inventar en forholdsvis stor Rolle. Men netop for de hidtil gældfri eller næsten gældfri, der i 1924 omsider besluttede sig til den store og kostbare Omlægning af deres utidssvarende Bedrifter efter moderne dansk intensivt Mønster, ramte Deflationskrisen og Deflationspolitikken i Aarene umiddelbart efter saa meget føleligere, som de dels havde faaet stort Kurstab paa store Laan i smaa Kroner, dels slet ikke inden Parikronens Genindførelse fik Tid til at høste Fordel af de afholdte store Omkostninger til Bedriftsudvidelse og Produktionsforøgelse. Den nuværende Prioritetsgæld i de sønderjydske Landsdele fordeler sig saaledes pr. ultimo 1930: Sønderjyllands Kreditforening ca. 145 Millioner, Vest- og sønderjydske Kreditforening 45 Mill. Kr., Jydske Husmandskreditforening 7 Millioner, eller tilsammen 197 Millioner, altsaa lige ved 200 Millioner. Sønderjydske Sparekassers Udlaan i Landbrugsejendomme 1929—30 31 Millioner, Husmandshypotekforeningerne i 1929—30 311 000 Kr., Jydske Land- og Jydske Hypotekforening 1 942 000 Kr., Sønderjydske Hypoteklaanefond 18 640 000 Kr.; altsaa Hypotekforeningerne tilsammen 20 893 000 Kr. Hvis den private Prioritetsgæld derhos udgør ca. 50 Millioner, vil den samlede Prioritetsbyrde, som sagt, blive ca. 300 Millioner, men jeg er tilbøjelig til at tro, at de har Ret, som mener, at denne Gæld udgør langt mere end 50 Millioner. Det antages, at Den sønderjydske Laanekasse har udlaant i alt ca. 12 Mill. Kr. i Sønderjylland, deraf ca. 8 Mill. Kr. til Konvertering af løs Landbrugsgæld. Realkreditlaanene til sønderjydske Landbrug har andraget ca. 7,5 Mill. Kr.; heraf er dog 1,5 Mill. Kr. afløst af Hypoteklaanefondens Midler. Ligesom Staten har garanteret saavel Hypoteklaanefondens Udlaan som Sønderjydske Kreditforenings 3die og 4de Serie, saaledes har den ogsaa i sin Tid garanteret Realkreditlaanene som Anden-prioritetslaan mod Kaution. Disse Laan opsiges nu af Sparekasserne, fordi mangfoldige gode og solide Kautionister paa Grund af Krisen er blevet lidet værd. Hvis disse